

М.Я. Бігун, студ. (ВТЕІ КНТЕУ, Вінниця)

О.О. Августова, асист. (ВТЕІ КНТЕУ, Вінниця)

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних і суперечливих питань є облік дебіторської заборгованості, що пов'язано із загостренням проблем неплатежів. Сучасну економічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати несприятливими для розвитку економіки чинниками. Результатом є зниження ділової активності підприємств, їхня низька платоспроможність, яка здебільшого призводить до кризового стану суб'єктів господарювання.

У процесі своєї діяльності підприємство не завжди має можливість здійснювати розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку з цим у нього виникає дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [4].

Вагомий внесок у дослідження та розвиток бухгалтерського обліку розрахунків з дебіторами зробили такі вчені, як М.Т. Білуха, М.І. Білик, Ф.Ф. Бутинець, В.О. Гавриленко, Л.В. Городянська, А.М. Герасимович, Н.І. Дорош, С.В. Казмирчук, Л.М. Кіндрацька та інші. Проте незважаючи на широкий спектр проведених досліджень та значні науково-практичні напрацювання, на сьогодні лишається низка питань, які потребують подальших досліджень.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено у П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість". Однак слід відмітити, відсутність єдності думок щодо визначення даного поняття. Так, наприклад, В.К. Орлова вважає, що дебіторська заборгованість є сумою заборгованості юридичних або фізичних осіб, котрі в результаті минулих подій заборгували підприємству грошові кошти, їх еквіваленти або інші активи [2, с. 122]. За В.Г. Макаровим дебіторська заборгованість – це кошти в розрахунках даного підприємства, що тимчасово знаходяться у інших підприємств або осіб і належатимуть, по закінченню відповідного терміну повернення, даному підприємству [4, с. 28].

Термін «дебіторська заборгованість» в МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» тлумачиться з двох точок зору: -

accounts receivable – суми, що мають надійти від покупців та відображені в бухгалтерських книгах, але не підтверджені векселями, акцептами (відкриті балансові рахунки); - receivables – вимоги до третіх осіб на отримання в майбутньому грошей, товарів, послуг [1]. Згідно П(С)БО 10 дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату[3].

Проведені наукові дослідження надали змогу виділити окремі недоліки існуючої системи обліку дебіторської заборгованості: відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі; необхідність змін у будові реєстрів як аналітичного, так і синтетичного обліку дебіторської заборгованості; розробка оптимальної політики управління дебіторською заборгованістю; недостатньо вивченими є питання обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття; особливої уваги потребує порядок списання простроченої дебіторської заборгованості.

З метою удосконалення обліку дебіторської заборгованості, необхідно: використовувати метод нарахування резерву сумнівних боргів на підставі класифікації заборгованості за строками непогашення; створювати резерв сумнівних боргів за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості в кінці року перед складанням звітності, а використовувати його протягом звітного року.

Отже, проблема обліку дебіторської заборгованості має надзвичайно важливе значення. Слід урахувати та вирішити усі зазначені проблеми, що дасть змогу раціонально організувати облік та аналіз розрахунків бухгалтерського обліку.

Інформаційні джерела

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2014 року / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_015/paran474#n474

2. Орлова В. К. Фінансовий облік : навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. / В. К. Орлова, М. С. Орлов, С. В. Хома. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 510 с.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999р. № 237 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

4. Макаров В.Г., Білоусов М.В. Теорія бухгалтерського обліку / В.Г. Макаров, М.Білоусов. – М: Госфиниздат, 1993. – 271 с.